

Folkevirke

TEMA:
Snapshots af Danmark anno 2013

*Et land uden magt
– og troen på solidaritet og fantasi*

Af forfatter og filminstruktør Erik Clausen

3

Familien er ikke truet – men i forandring

Af ligestillings- og kirkeminister Manu Sareen

12

Danske traditioner

Af festoriginal Ina Løndahl

18

Nr. 2

Folkevirke

Social - kulturel - politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE.

Bladet kan kun bestilles ved direkte
henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
e-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 50,00 + porto.
Særpris for klassesæt.
Årsabonnement,
kr. 210,00 pr. år (incl. porto).

Redaktion

Annemarie Balle
(ansvarshavende)
Reventlowgade 18, 4. sal tv.
1651 København V
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand: Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Tove Katstrup
Ulla-Brita Gregersen
Ellis Grønvold
Karen Hallberg
Ulla Lunde Hansen
Tove Hinriksen
Zara Y. Jensen
Gunvor Fink Møller
Britta Poulsen
Susanne Tarp

**Folkevirke er grundlagt af Bodil
Koch i 1944 som en tværpolitisk
oplysningsbevægelse for kvinder.**

**Deadline for næste nummer:
10. juli 2013.**

Oplag: 1.200.
Tryk: Aars Bogtryk & Offset,
tlf. 98 62 17 11,
aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen.
ISSN 0015-5845

Produktionen af dette nummer af
»Folkevirke« er støttet af Statens
Kunstråds Litteraturudvalg

STATENS
KUNSTRÅD
DANISH ARTS COUNCIL

FORENINGEN AF
DANSKE
KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Snapshots af Danmark anno 2013

Dette temanummer af kulturtidsskrif-
tet »Folkevirke« tager læserne med på
en visuel rejse gennem et Danmark
anno 2013.

Afsættet for denne rejse er en stribe
snapshots, som er blevet taget rundt
om i hele Danmark – med engangs-
kameraer, mobiltelefoner og traditio-
nelle kameraer. Billederne er taget med
udgangspunkt i et af de fem spørgsmål,
som Folkevirke har stillet:

- **Hvad er typisk dansk?**
- **Hvad er kultur/hverdagsliv?**
- **Hvad er familie?**
- **Hvad er tradition?**
- **Hvad er fællesskab?**

Det er spørgsmål, som Folkevirke me-
ner kan være med til at indkredse, hvad
der rører sig i Danmark anno 2013.

Samtidig har Folkevirke lagt vægt på,
at billederne er blevet taget i så for-
skellige miljøer som muligt – af dans-
kere, som har dansk slægt mange
generationer tilbage, nydanskere, per-
soner på gennemrejse i Danmark og
personer, som arbejdsmæssigt har en
base i Danmark, men ellers er langt
mere internationalt orienteret og foto-
grafer i alle aldre.

Med dette bredt sammensatte korps af
rapportører vil Folkevirke tegne et kalej-
doskopisk billede af, hvad der optager,
og hvad der kendetegner et samfund
under forandring.

Prøve at indkredse, hvad der forankres,
og hvad der forandres.

Det er en spændende proces, som
dette temanummer blot er starten på.
Her gengives kun et lille udvalg af bil-
lederne, mens alle uploades på Folke-
virkes hjemmeside.

Der bliver også udarbejdet et inspira-
tionsmateriale, som kommer til at ligge
på Folkevirkes hjemmeside.

For at sikre en dialog rundt om i landet
vil Folkevirke sende et bredt udvalg af
fotos på vandredstilling, og så kan
Folkevirkes lokale kredse og andre in-
teressererede tage dialogen op lokalt.

Den første udstilling bliver på Born-
holm op til Folkemødet midt i juni, hvor
Folkevirke desuden deltager med et
debatmøde.

God debat og på gensyn i Folkevirke!

*Annemarie Balle,
redaktør*

Indhold

Den danske model: Et land uden magt – og troen på solidaritet og fantasi.	3
Kulturmosaikken: Hvad er typisk dansk?	6
Verdensborger i Danmark	8
Kulturmosaikken: Hvad er kultur/hverdagsliv?	10
Familien er ikke truet – men i forandring	12
Kulturmosaikken: Hvad er familie?	16
Danske traditioner	18
Kulturmøde på Bornholm.	21
Kulturmosaikken: Hvad er tradition?	22
Kulturmosaikken: Hvad er fællesskab?	24
Bog anmeldelse: Det moralske underskud	26
Kvinde kend din ret!, Bedsteforældre/børnebørn-lejr 2013	27
Kulturelt kalejdoskop: Kunst i det offentlige rum	28
Folkevirke i Estland: Fokus på borgerrettigheder og mindretal	29
Folkevirkes landsmøde: 2012 har budt på mange inspirerende aktiviteter – og fremtiden tegner lys, Valg til Folkevirkes forretningsudvalg	30
Et liv med kunsten	31
Kvindestemmer '13: Inderlighed og dybde	32
Det sker i Folkevirke i de næste måneder	34
Bliv medlem af Folkevirke!	36

Den danske model:

Et land uden magt – og troen på solidaritet og fantasi

Af forfatter og filminstruktør
Erik Clausen

Folkevirke.

Et smukt navn ikke!

Et folk der virker, ikke en enkeltperson, men et helt folk – altså fællesskab. Et magasin med debat. Debat om holdninger, tager demokrati som en selvfølge, et udtryk for fællesskabet. Her er der ikke noget med samtalekøkkener, madopskrifter på franske retter, ikke noget om de kendtes privatliv eller mangel på samme. Oplægget til mig lyder: Hvad er typisk dansk?

Ja, det er typisk dansk at stille spørgsmålet: Hvad er typisk dansk?! Et udtryk for en mindreværdsfølelse i forhold til andre lande. Vi kan selvfølgelig diskutere forskellig-

heder, men vil det ikke være mere interessant at diskutere ligheder? Er der forskelle mellem forskellige folk meget mere end nuancer? Er de så interessante?

Er det ikke det almenmenneskelige, der er fuldstændig ens, når man dykker ned i det, retten til livet, værdighed, arbejde, børn?

Er det ikke typisk dansk, at vi ikke reklamerer mere med vores historie, at vi er blevet et af verdens rigeste lande uden råstoffer som olie, guld, diamanter.

Vores råstof er præget af den friske vind, de flade landskaber hvor man kan se langt, de mange opdelinger af landet, med vand imellem, ja, og nu giver jeg et bud på, hvad jeg finder typisk dansk.

Det er jo det, der starter med at dykke ned i samfundets underbevidsthed. Det, der er typisk dansk for mig, er, at vi ingen magt har! Vi er et lille land uden magt. Prøv

at sammenligne os med de store lande som Tyskland, Frankrig, ja, forestil dig at være amerikaner. Et land, der bekræfter sin magt ved at lege politibetjent for andre lande ved at hævde, at andre lande ikke må have atomvåben, mens de selv har masser af det – og oven i købet har erfaring med at bruge det!

Forestil dig hvor meget det præger den enkelte amerikaner, den enkelte franskmand og den enkelte tysker – at være en del af så stor en magt, at det har, måske negativ, indflydelse på andre, omgivelserne, andre lande. De udnævner andre lande til den 3. verden, nedladende, arrogant. Vi danskere er fuldstændig fri for magtens arrogance og når vi engang imellem prøver at spille en rolle internationalt, så ligner det, at det bare er noget, som vi leger. Det bliver ufrivilligt komisk, hvad enten

Det, der er typisk dansk for mig, er, at vi ingen magt har! Vi er et lille land uden magt...

Erik Clausen

det er i EU eller i NATO, ja, du ved, hvad jeg taler om.

Lad os fortsætte det at glæde os over, at vi bare er noget i os selv og ikke i kraft af en magt, der vælter ud over alle breder og dominerer andre.

Danmark er en stor kolonihave eller rettere sagt, det har vi været længe, er det stadigvæk sådan? Nej, det er det ikke. Jeg kan ikke umiddelbart finde årsagen til det, det kan andre heller ikke, det er derfor, at vi er så forvirrede – uskylden er væk!

Fordelen ved at blive ældre, som jeg er blevet, er, at man kan lave sammenlignende litteratur med sit eget liv. Sammenligne forskellige perioder, sætte sin barndoms- og ungdomstid op imod sit voksenliv i nyliberalismens tegn. Jeg vil være nostalgisk et øjeblik.

En lille episode, da jeg var dreng, ja, det er mange år siden. Jeg kom hjem en dag, sprang op ad trapperne, mødrene stod og snakkede med hinanden i trappeopgangen med bekymrede miner. Dengang ikke alene hilste man på hinanden på trappen, man gik ud og ind hos hinanden. Nøglen lå under måtten, det vidste alle, men der var aldrig noget, der blev stjålet. Jeg spurgte forskrækket, hvad der var sket. Jo sagde de, grønthandler Silers cykel er blevet stjålet. Jeg fik et chok, man stjæler da ikke cykler. Cyklen var uundværlig. Nogle dage senere jeg kom hjem, så min mor glad ud og sagde: »den er fundet«. Hun behøvede ikke mere forklaring, jeg vidste, at det var grønthandlerens cykel, der var fundet.

Sådan en historie er jo så naiv, nærmest til det latterlige i dag, hvor samfundet er overdækket med sikkerhedsforanstaltninger, overvågningskameraer, kædelåse, sikkerhedslåse, nabobeskyttelse og hvad ved jeg. Hvad skyldes den udvikling?

Jeg kan ikke sige det bestemt, men jeg konstaterer med den erfaring, som jeg med min alder har fået, altså livserfaring – i dag mest omtalt som ældrebyrden, at vi er bange. Angsten driver ned ad væggene i de danske hjem. Ikke kun angsten

for overfald, kriminalitet, men hovedsagelig angsten for ikke at være »rigtig«, er du for tyk, er du for tynd, er du for grøn, er du for blå? Dengang da grønthandleren fik stjålet sin cykel, i de tider var der ingen af os, der var bange. Det var en tid, som der står i Kim Larsens sang, »dengang vi havde succes med at være os selv og ligetil«! Fællesskabet var naturligt. Men frygten og angsten gør, at man kryber ind i sig selv. Ikke kun rent bogstaveligt bag sikkerhedslåse, men også mentalt. Man mangler det sociale over-skud. Og deltager man i et fællesskab, skal man være sikker på, at det er noget, der kan være med til at skabe ens personlige succes. At gå til de rigtige arrangementer, at gå i det rigtige tøj.

Angsten betyder hjælpeløshed, mange problemer, som vi danskere kunne løse før i tiden med troskyldigheden som baggrund, forekommer uløselige i dag. Beskæftigelse, familieproblemer, vores forhold til børn. Børn i dag bliver problematiseret. Bare en af drengene løber stærkt over gaden, bliver han dømt ADHD (ADHD betyder Alle Drengene Har Det – ha ha).

Det demokratiske menneske er afløst af det frygtsomme menneske. Jeg har brugt temaet i flere af mine film. En af mine film slutter med »Du skal ikke gå rundt og være så bange, der er ikke noget at være bange for.« Den personlige angst betyder, at man tilsidesætter og undertrykker sine egne tanker, sin egen fantasi. Det er forskellige andre dagsordner, der kommer ind i hovedet på dig. Tit noget der dybest set ikke har med dig at gøre, bliver det begreber, som du føler, at du skal leve op til.

Den frie tankegang, som har skabt dette vidunderlige land, det enkelte menneskes frie fantasi, den billedmaskine du har kørende oven i hovedet,

hvor du kan udtænke de utroligste ting. Den bliver afløst af en sort skærm. Og din frie tanke og fantasi i din underbevidsthed bliver afløst af et begreb, der hedder »undskyld jeg eksisterer«.

Men nu lyder det så trist.

Og det var ikke meningen, så nu skifter jeg gear. Nu drejer jeg over på en anden kanal. Hvor er kunsten og kulturen i det hele taget henne i de betragtninger. For det første vil jeg påstå, at kunsten har en meget større indflydelse på det enkelte menneske, end man umiddelbart regner med. Når vi danskere i dag, og det er nærmest uanset partitilhørsforhold, som enkeltpersoner er ret sociale væsener, så skyldes det ikke, at vi i skolen har tyret K.K. Steinckes socialreform. Nej, det skyldes kunsten.

Der var en troskyldig digter, der troede på det lyse og på muligheden for, at det enkelte menneske kunne udfolde sig. At man kunne nå frem til solidaritet i stedet for barmhjertighed. Livsmod og virkelyst frem for angst og frygt.

Det var Jeppe Aakjær. Og vi kunstnere vi omsætter alting i billeder, fordi det korresponderer med den frie tanke, der også er en billedmasksine. Vi tænker ikke i ord, vi tænker ikke i tal. Vi tænker i billeder, og så gjorde han det, som kunsten gør. Den gør det usynlige synligt. Den behøver ingen forklaringer. Ingen logik, ingen rationalitet. Den appellerer til alle sanser i mennesket. Og Aakjær flyttede fokus fra de rige, fra kongehuset, og satte fokus på Jens Vejmand, og gjorde den usynlige mand til hovedperson i en af vore smukkeste sange. Og når vi har sunget den, så bliver vi bevæget. Så ramte det vores hjerte. Det korresponderede ikke nødvendigvis med hjernen, men med maveregionen og hjertet. Vi oplevede det begreb, som desværre er ved at gå af mode, men som jeg påstår bærer hele dette land, nemlig solidaritet. Ganske enkelt, vi skal jo være her alle sammen. Det er nogle af de kunstværker, der gennem tiden er med til at præge

vores mentalitet. Men hvordan er det i dag. Jo, det er fuldstændig det samme bortset fra, at der er mere kontrol over den kunst, der skal nå ud og frem til »folket«.

Jamen har det politiske ikke nogen indflydelse på os og ingen magt? Jo, naturligvis har det det. Men der i det politiske og påstået demokrati, i dagens Danmark, er der nogle skjulte dagsordner, som gør, at ikke ret mange af os deltager i det. Det er egentlig mærkværdigt med vores kulturelle baggrund og traditioner, at der er så få, der er medlem af et politisk parti. Det er jo trods alt der, udvælgelsen af vore politikere finder sted. Ser vi på Folketinget i dag, der skal repræsentere os alle sammen, så er de egentlig, og det ved I sikkert i forvejen, udvalgt ud fra en meget snæver kreds af befolkningen.

Nu kommer jeg tilbage til underbevidstheden. Den politiske kultur i Danmark er kontrollerende, utrolig mange regler, skrevne og uskrevne love. Man har indtryk af, at det ikke er mennesket, der har skabt loven, men loven der har skabt mennesket. Det betyder, at mange med den frie tanke, der nærmer sig det politiske liv, løber skrigende væk, fordi man har iscenesat det politiske liv så kedsommeligt, så restriktivt, så ufestligt, at man keder folk ihjel – bliver fuldstændig politisk impotent, alene det politiske livs sprogbrug.

Kan du overhovedet huske, ja, jeg spørger dig lige ud, hvad en politiker har sagt – kan du citere det? Desuden synes jeg, at kunsten, ikke mindst litteraturen, indeholder så mange dybsindige tanker, men kan du overhovedet nævne eller opleve en politiker, der lader sig inspirere af kunsten? Nej, de danske politi-

kere er kunstfjendske. Du skal helt tilbage til Anker Jørgensen, der i en nytårstale citerede noget fra en Kim Larsen sang, »det er en kold tid vi lever i«, sagde han. Om det er en kold tid, vi lever i nu, ved jeg ikke, men det er i hvert fald en kompliceret tid, der på grund af en virus, som jeg kalder angst, får det enkelte menneske til at krybe ind i sig selv. Den største angst findes i medierne, der kun eller næsten kun distribuerer dagens katastrofe, dagens giftige mad, dagens giftige medicin der ophøjer den enkeltes isolation og selvoptagethed til et mål i sig selv, til noget ophøjet. Derfor er den kunst, der tør noget, der tør være ved livet, der tør bryde neuroserne, at du er forkert, du er for tyk, du er for tynd, du er for grøn, du er for blå, den må vi værne om, den må vi dyrke. Det, der siger dig noget, det der får dig til at føle, at du er med i billedet, det der får dig til at have lyst til at stå op om morgenen. Er det naivt, det jeg siger? Ja måske, men det er vigtigt at bevare troen, ikke troen på noget bestemt, men bare troen på, at du er god nok, som du er, at du kan sprede armene ud og føle dig velkommen her i livet, og hvis du præsterer noget, dygtiggør dig, så skal det være ud fra en inspiration af virkelyst.

Når jeg taler om tro, taler jeg ikke om troen på Gud. Jeg ved, at Gud ikke eksisterer, men til gengæld ved jeg også, at troen på gud eksisterer.

Den tro, som jeg taler om, er troen på menneskets uendelige, uopdagede ressourcer af sanselighed, af intelligens, af kærlighed og troen på ubegrænset fantasi og frihed – troen på begejstring – lad os se at komme videre!

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF **DANMARK** ANNO 2013

HVAD ER TYPISK DANSK?

Prøv at overvej:

- Vælg fem billeder med motiver, der er typisk danske. Prioriter dem ud fra din egen mening. Lad et par andre deltagere gøre det samme.
- Argumentér for egne synspunkter. Diskutér.
- Nævn karaktertræk, der er specielt danske.
- **Er du dansk?** Begrund det.
- Nævn nogle fordele og ulemper ved, at Danmark bebos af folk med forskellige etniske og kulturelle baggrunde.

Litteratur:

Ove Korsgaard: Tænkepauser – Folk, Danskernes Akademi 2013

Kim Sundbøll: Findes der fælles danske værdier, Folkevirke 2003 nr. 3

Benny Andersen: »Langt lavere marker« fra Verdensborger i Danmark, Borgen 1998

Jacques Blum: »Hvad er en dansker?« Fra Jeanne Bau-Madsens: Bro over kulturkløften, Folkevirke 1997

Folkevirke har bedt en række mennesker landet over og med vidt forskellig baggrund om at tage fotografier, som, de hver især mener, kan vise, hvad der er **typisk dansk**. Nogle kender det danske rigtig godt fra mange år i landet, mens andre blot er på studieophold i Danmark og måske kun har været her få uger og atter andre er i landet i forbindelse med en konference. I forbindelse med fotografierne er der kommet få stikord til de enkelte billeder. Det er bemærkninger som:

HAV

**FÆDRE, DER VINKER FARVEL TIL SINE BØRN,
SOM SKAL AFSTED MED BUS TIL KOLONI**

FORÅR

SMØRREBRØD

VINTER

CHRISTIANIA

SOMMER

**"DANSK FAMILIEBIL"
- EN CHRISTIANIACYKEL**

CYKLER PÅ STRØGET

HYGGE

PÅSKEFROKOST MED VENNERNE

CYKLER OG ÅRSTIDER

PØLSER PÅ RÅDHUSPLADSEN

REN BY

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

VERDENSBORGER I DANMARK

Af Benny Andersen

I mange århundreder har det danske sprog – i lighed med adskillige andre europæiske sprog – været meget åbent. Det har taget ord fra nære og fjerne sprog til sig og budt dem velkommen. Tusinder og atter tusinder af fremmedord er indvandret i vort sprog, har udviklet og beriget det, er blevet naturaliserede.

Man kan opfatte det følgende digt som en opfordring til mit eget land såvel som til alle andre europæiske nationer: Lad os være lige så åbne, som vore sprog er!

OMNIBUS
A LA CARTE

Som barn lærte jeg gode gamle danske børnedanse
med fremmedartede navne

Scottish

Rheinlænder

Tyrolervals

Lanciers

Som ung: Engelsk vals

argentinsk tango

brasiliansk samba

men jeg danser dem temmelig dansk

Jeg blev konfirmeret i en religion

der stammer fra Mellemøsten

Aladdins vidunderlige lampe

Det flyvende tæppe

Sindbad Søfareren

Ali Baba og de fyrretyve røvere

Sesam Sesam luk dig op!

Da jeg skrev mine første kærlighedsbreve

ristede jeg aldrig runer

som de gamle nordboere

faktisk er jeg ret sløj til runer

jeg brugte latinske bogstaver

og dem ku' hun godt forstå!

Jeg drikker Javakaffe og Ceylonte

fransk rødvin

spansk sherry

skotsk whisky

vestindisk rom

russisk vodka

men uanset hvor meget jeg drikker

sejler jeg op ad åen på dansk!

FEINSCHMECKER
POWERNAP

Og sproget jeg synger og taler
er vævet sammen af ord fra hele verden
ikke bare fra tysk, engelsk og fransk

Næ, hør mit grønlandske:

anorak - kajak - tupilak

Tyrkisk: yoghurt - kiosk

Finsk: sauna

Arabisk: almanak - kaffe

Kinesisk: te

Mexikansk: tomat

Australsk: boomerang - kænguru

Sydafrikansk: apartheid

Jeg ku' blive ved - så det gør jeg:

Japansk: kimono - karate

Malajisk: bambus - asie

Indisk: bungalow - pyjamas

Jeg kan dem udenad i søvne

Ord fra hele den kværnende klode

mødes i min mageløse mund

og for hver gang jeg udtaler dem

lyder de mere og mere som danske

Min skjorte er indisk

mine sko italienske

min bil japansk

mit ur fra Schweiz - eller Hong Kong

men midt i det hele er jeg så pæredansk

Alverden samles i mig

og bli'r godt rystet sammen!

Sesam Sesam luk dig op...

Eller er det mig der er Sesam?

I hvert fald vil jeg lukke mig op!

Digtet er fra 1995 og udgivet på Borgens Forlag
i bogen »Verdensborger«

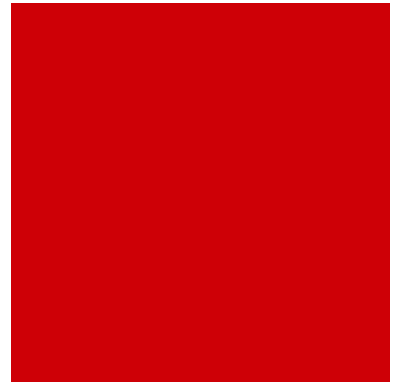
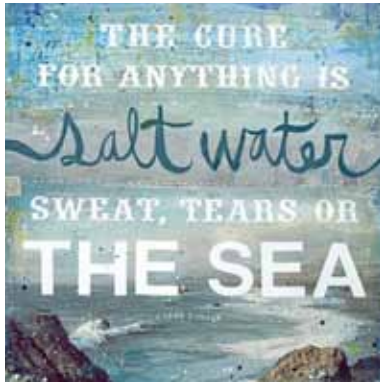

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF **DANMARK** ANNO 2013

HVAD ER KULTUR/HVERDAGS

?

Prøv at overvej:

- Nævn fem eksempler på, hvad der er kultur for dig. Find billeder der passer.
- Kommunikation mellem mennesker med forskellig kulturel baggrund kan være svær. Nævn eksempler på, hvordan kommunikation kan gå galt.
- Nævn eksempler på kulturer ude i verden, som du finder interessante.
- **Kan vi lære af fremmede kulturer?**

Litteratur:

Jeanne Bau-Madsen: Hvad er kultur, Folkevirke 2011 nr. 2
Kulturkanon, Politikens Forlag 2006

LIV?

Folkevirke har bedt en række mennesker landet over og med vidt forskellig baggrund om at tage fotografier, som, de hver især mener, kan vise, hvad der er **kultur/hverdagsliv**. Nogle kender det danske rigtig godt fra mange år i landet, mens andre blot er på studieophold i Danmark og måske kun har været her få uger og atter andre er i landet i forbindelse med en konference. I forbindelse med fotografierne er der kommet få stikord til de enkelte billeder. Det er bemærkninger som:

IPAD OG BØRN

**VOR ALLE SAMMENS
INDRE SKABSROYALIST**

**KULTUR ER SOM EN FISK I VANDET,
VI KAN IKKE LEVE UDEN DET**

NOSTALGI - BARNEVOGN FRA 1920

FORÅRETS KOMME

SPORT

EN TUR I BALLETTEN

KAREN BLIXEN

KULTURLANDSKABER

VINTERVARME

STREET ART

KIRKER

**NATKIRKE, VOR FRUE KIRKE
I KØBENHAVN**

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

Af ligestillings- og kirkeminister
Manu Sareen

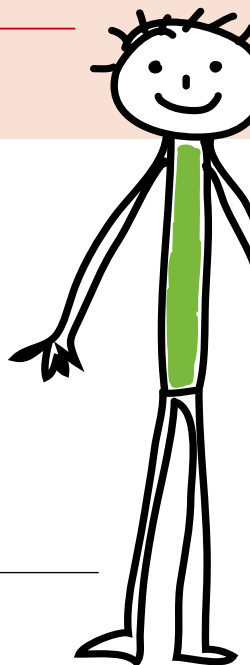

Fotograf: Tejs Thure Lindhardt.

Familie

**Manu Sareen,
ligestillings-
og kirkeminister:**

“ Min opfordring og mit håb for fremtiden er, at vi bliver endnu bedre til at rumme den foranderlige familie. Jeg synes, at vi skal omfavne den frihed, som de nye familieformer og roller i familien giver os... ”

En er ikke truet – men i forandring

Hvad er en familie?

Stillede man det spørgsmål for 50 år siden, ville de fleste nok svare; at en familie er en mor, en far og nogle børn. Siden er familieformerne blevet langt mere mangfoldige og forskelligartede. I dag kan en familie f.eks. også være et par af samme køn med eller uden børn, enlige med børn og sammenbragte familier med dine og mine børn. En ny undersøgelse viser bl.a., at der i dag er 179.000 eneforældre.

Nogle synes, at den nye mangfoldighed er et problem – at forandringerne sætter familien under pres, og at begrebet bliver udhulet. Det så vi bl.a. i debatten om homoseksuelles ret til at blive viet

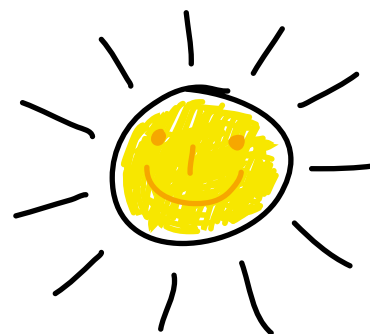
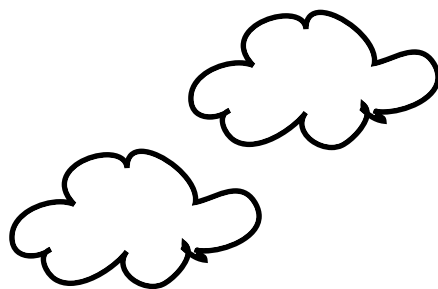
i kirken sidste år og senest i debatten om medmødres ret til forældremyndighed over deres børn.

Jeg mener ikke, at familien er under pres. Ja – familien, som vi kender den, er i forandring, men det betyder ikke, at den er truet. Den har blot fundet flere nye former, fordi det er blevet muligt for den enkelte at vælge noget andet end den klassiske og traditionelle måde at leve på. Jeg mener, at vi skal se den mangfoldighed som en gave i stedet for en trussel.

Ændrede forældreroller

Det er ikke bare familieformerne, der har ændret sig – også rollerne i familien har ændret sig markant. Den udvikling tog især fart, da kvinderne for alvor gjorde deres indtog på arbejdsmarkedet i 60'erne. Rollerne i familien blev langsomt ændret.

udvikling, som vi alle kan være glade for – både kvinder og mænd. Det er godt, at rollerne rykker sig, og vi flytter os væk fra kasse-tænkningen og de indgroede vaner. Det giver frihed til den enkelte og skaber nye muligheder for begge køn. I dag kan kvinder og mænd f.eks. både være aktive forældre og have et aktivt arbejdsliv.

Stereotyperne lever

Men selvom vi har rykket os meget, tror jeg stadig billedet på den klassiske familiekonstruktion og de klassiske kønsroller i familien spøger i kulissen og er med til at holde stereotyperne i live. Derfor risikerer man også at blive mødt med fordomme, hvis man f.eks. som kvinde har et direktør-job, og det er manden, der har det største ansvar for børn og hjem.

Eller hvis man som far vælger at tage en stor del af barslen, kan man blive mødt af rynkede bryn på sin arbejdsplads. Min opfordring og mit håb for fremtiden er, at vi bliver endnu bedre til at rumme den foranderlige familie. Jeg synes, at vi skal omfavne den frihed, som de nye familieformer og roller i familien giver os. At vi i endnu højere grad ser med accept på de mange forskellige familieformer, der er i dag. Og at vi i endnu højere grad får smidt de snærende traditionelle forventninger til kvinder og mænds roller i familien over bord. Det kræver selvfølgelig, at vi tager en ordentlig debat om, hvordan vi kan indrette os. Og vi politikere skal også hele tiden sørge for, at vi sikrer nogle gode rammer for de mange forskellige nye måder, man kan være og gøre familie på.

I dag er den enkeltes rolle i familien ikke givet på forhånd, men er til debat. Hvem har ansvar for hvad? Skal man deles lige om arbejdet i familien?

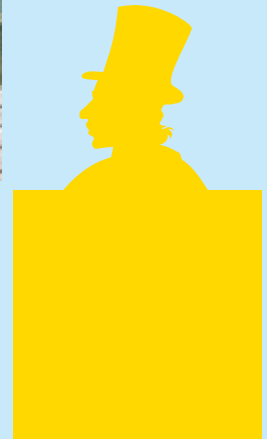
Det er spørgsmål, som jeg tror, bliver diskuteret i de fleste familier i dag, fordi opgaverne ikke er fordelt på en bestemt måde imellem manden og kvinden, som det oftere var førhen.

Selvom det kan være udfordrende, at tingene er til evig debat, er der ingen tvivl om, at det også er en

KULTURMOSAIKKEN
 SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF **DANMARK** ANNO 2013

Se flere billeder af dagens Danmark på www.folkevirke.dk

- EN VISUEL REJSE...

HVAD ER FAMILIE?

Prøv at overvej:

- **Hvilken af disse to modeller tilhører din familie?**
Debattér det traditionelle familiemønster. Nævn mindst tre eksempler på, hvordan dette familiemønster kan være vanskeligt at få til at fungere i et moderne demokrati.
- Skriv dit stamtræ fire generationer tilbage.
- **Hvor mange af disse familiemedlemmer har du kendt?**
- **Hvor mange lever endnu?**
- **Hvor mange ser du jævnligt?**
- **Hvor mange taler du jævnligt med?**
- **Er kernefamilien død?** Debattér.

Litteratur:

Benny Andersen: »Tiden« fra Verdensborger i Danmark, Borgen 1998
Edward Shorter: Kernefamiliens Historie, Nyt Nordisk Forlag 1979

Folkevirke har bedt en række mennesker landet over og med vidt forskellig baggrund om at tage fotografier, som, de hver især mener, kan vise, hvad der er **familie**. Nogle kender det danske rigtig godt fra mange år i landet, mens andre blot er på studieophold i Danmark og måske kun har været her få uger og atter andre er i landet i forbindelse med en konference. I forbindelse med fotografierne er der kommet få stikord til de enkelte billeder. Det er bemærkninger som:

KAFFE

JA, HVAD ER FAMILIE?

"THE BEST OF BOTH WORLDS"

MIN MORS HÅNDARBEJDE

FAR, MOR OG BØRN

RUGBRØD OG KARTOFLER

VARM SOM EN OVN

**GØR DET SELV
PÅ BOLIGEN**

**FORLOVEDE, DER NYDER
EN HYGGELIG AFTEN**

UNDER KONSTANT FORANDRING - FÆLLES BØRN OG FORÆLDRE SAMMEN

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

Danske

traditioner

Af Ina Løndahl,
festoriginal

I Danmark har vi tradition for at fejre snart sagt hvad som helst. Vi er absolut et folk, der nødigt lader en mulighed for traditionelt, festligt samvær passere!

For det enkelte menneske starter det som regel den dag, man bliver født, og så går det ellers derudaf med årlige fødselsdagsfejring – specielt markeret hvert 10. år ved runde fødselsdage. Så er der kon eller nonfirmation, kirkelig eller borgerlig vielse, de helt store mærkedage af forskellig art såsom diverse metal-bryllupper, og så den sidste fest ved livets ophør.

Vi danske er gode til fester – store fester, der følger regelsæt, som hver enkelt person kan fastsætte inden for de rammer, der nu har været tradition for i familien eller kollega/vennekredsen gennem tiderne. Og selv om det kan virke overvældende og føles uoverkommeligt, og tillige er en bekostelig affære, så er vi trods alt gennem tiderne blevet underlagt visse minimale normer, som, vi er blevet belært om, skal opfyldes.

Den traditionelle fødselsdag

Fødselsdage er en af de hyppigste og tilbagevendende, årlige events og forløber ofte som et »heldagsarrangement«. Det starter med morgenbord, fødselsdagssang og ga-

ver. Så skal der som regel arbejdes, eller man skal i skole eller deltage i anden form for samfundsrelateret aktivitet. Hen på eftermiddagen modtages venner og familie til »dejlig chokolade og kager til«, som det så smukt er formuleret i en af de fødselsdagssange, som vi ynder at fyre af i hovedet på den sagesløse fødselar, der rødmende og roterende på sin stol, blot venter på, at det pinlige indslag, hvor ingen kan huske det eksakte indhold i alle vers, slutter, så man kan komme til det væsentlige – nemlig »AT SPISE«, for lidt senere skal der indtages en middag – som regel med tre retter.

Traditioner under forandring

I gamle dage stod den altid på: Suppe, fisk, steg og is. I vore dage udsættes vi ofte ved diverse festmiddage for køkkenpersonalets eller husfruens moderniserede udgaver af disse tre klassikere. Der serveres i vore dage en fusionsmiddag, hvor alt er brudt op i samtlige retter.

Suppen, som nu er kemisk rensset for kød- og melboller, er i stedet baseret på blendede grøntsager sprøjtet ned i et højt glas med en abstrakt grøntsag placeret på toppen i en skøn symbiose med et lille stykke ukrudt.

Fiskeanretningen, der nu er dømt ude som soloret, ankommer sammen med suppen. Rejerne er sirligt anbragt på et leje af tang, og den fine stenbiderrogn på en bund af creme fraiche, er låst inde i et marmeladeglas, som en del kvindelige gæster knækker de fint lakerede negle på at få åbnet, så indholdet kan indtages. Stegen eksisterer stadig i bedste velgående – og tak for det – men garnituren har gennemgået en forunderlig forandring. Nu hedder det langtidsbraiseret tykstegsfilet med radisecreme, ovnbagt rødbede garneret med jordbær og dertil perlebygssalat med sorte oliven.

Isen er absolut fortid – nu er det lady fingers med jordbær og kanel-skum – denne gang lagt i et større syltetøjsglas med patentlåg, og hertil kan man indtage diverse fint udskårne frugtstykker – jo jo... det

kreative samt de lokale råvarer er i højsædet i disse tider – og det er i grunden slet ikke så galt! Udvikling skal der da til!

Taler og sange

Traditionen tro skal der holdes lange taler for festens hovedperson, til tider sjove og begavede, men til tider også ulidelige taler, der i sidste tilfælde ofte omhandler taleren selv – og det er som regel ufatteligt kedeligt.

Andre gæster har hjemmefra kæmpet med det suverænt mest danske indslag ved fester – nemlig at forfatte en satirisk festsang, der omdeles og synges af alle undtagen festens genstand, der atter må vride sig i stolen, til seancen er overstået. Og det kan sandelig være meget svært at mestre denne særligt danske kunst – at få alle stavelserne til at passe med den valgte melodi – og ofte går det da også helt galt. Enten fordi ingen

kender den vedtagne melodi, eller fordi forfatterne ikke har hørt efter i skolen, da de modtog undervisning i betydningen af trykstærke og tryksvage ords rettighe-der, og så er der ofte også problemer med at få indholdet til at rime.

Det kan således ende med, at alle går i gang med at synge den »urimelige« tekst, som tillige er umulig at synge på en for de fleste ukendt melodi. Det er somme tider hylende morsomt. Så denne kaotiske tradition, går jeg helt ind for, skal fortsætte. Det sætter ligesom hele scenariet i et vist relief og holder det hele lidt mere nede på den danske jords overflade. Og det er i grunden ret så godt!

Danske mærkedage

Kobber-, sølv-, guld- og diamantbryllupper er også noget, som, vi danske traditionelt holder fast i, skal afvikles efter reglerne. Uanset hvor mange annoncer der har været rykket ind i den lokale sprøjte om, at man frabeder sig deltagelse eller er bortrejst på dagen, så møder vennerne talstærkt op natten før for at plastre det sagesløse pars indkørsel eller dørparti til med granquirlander isat årstidens blomster og flag samt et hjemmegjort skilt, der forkynder, at her er der metal-fest! Kl. 7 om morgenen på selve dagen leverer vi så den traditionelle »overraskelse«. Vi står uden for den udsmykkede dør tungt bevæbnet med poser med morgenbrød, kaffe i termokander samt et par til lejligheden hyrede musikere, der skal forsøge at spille »I østen stiger solen op« og »Det er så yn-

digt at følges ad«, som alle brøler med på i hver sin toneart. Som regel lyder det helt forfødeligt, navnlig om vinteren, idet ingen af de medbragte blæserinstrumenter kan stemmes på grund af kulden.

Pyt – vi holder fast i traditionerne og voldgæster parret, som må lægge øre til det musikalske vanvid iført nattøj og morgenhår. Som tak for dette indslag forventer vi til gengæld, at der inden for er masser af »Gammel Dansk og kolde bajere«, og måske vanker der frokost, hvis vi bliver hængende længe nok?

De fleste metal-par har for længst givet op og har som regel købt rigeligt ind dagen før og været oppe den halve nat for at stille lejede borde og stole op i den vinterlukkede havestue, som i dagens anledning varmes op, så naturgasfyret er ved at eksplodere.

Når morgenholdet er forduftet hen ad eftermiddagen, skal det arme metal-par så lige friskes op, før de skal være værter ved selve festen om aftenen, hvor der naturligvis serveres en 3-retters menu, som regel for de samme gæster, man tog afsked med for få timer siden. Jo, vi har travlt med at overholde hele scenariet. Og det er måske slet ikke helt så galt, for diamantbrylluppet – tja, det er måske den sidste metal-fest, som man kan klare, hvis man er i uovertruffen, god form!

Den sidste rejse

Den sidste rejse er også forbundet med flere traditioner, og her må intet gå galt. Det er en følsom affære at sige farvel til mennesker, man måske har kendt i et helt liv, og de efterladte er ikke just til fest og farver – i hvert fald ikke til at begynde med. Begravelse eller bisættelse har sit helt eget scenarie, hvad enten det foregår i fuldt ornat med præst, salmer og jordpåkastelse, eller på anden folkelig vis med afskeden afholdt i f.eks. Arbejdermuseet.

Blomster skal der til – både her og der. Der skal også siges noget pænt om den afdøde, uanset om det er sandt eller ej, før kisten enten bæres ud og køres bort eller ned-sænkes i et gravsted på en kirkegård med hele følget og pastoren ved »hullet«. Her kan man faktisk vælge frit og selv skabe sine egne, helt originale traditioner, hvis man ellers har husket at få skrevet det ned og sikret sig, at de nærmeste vil overholde konceptet, inden man drager ud på sin sidste rejse.

Men så sker transformationen: Efter den alvorlige og måske ret så originale del af seancen skal der

afholdes »gravøl«! Den tunge del er nu overstået, og vi kan atter gribe til traditionen med at samles om det gode, danske bord fyldt med kaffe og flere slags kage samt en enkelt øl til slut, eller det overdådige og fede bord med smørrebrød, øl og brændevin eller hvad den afdødes hu og pengepung nu ellers stod til. Uanset valget af traktement i denne forbindelse forhøjes stemningen gevaldigt, og alle kan nu summe rundt og snakke lidt om

afdøde, hilse på familie og venner, man ikke har set i årevis. Skiftet sker automatisk og munder som regel ud i udveksling af oplysninger om, hvad der er sket »siden sidst«. Disse alvorlige sammenkomster ebber som regel ud helt af sig selv, men ifølge god, solid, dansk tradition – ikke før værtshuset lukker!

Fest er godt – lad os endelig blive ved med det – for det er i grunden slet ikke så galt, når alt kommer til alt!

Kulturmøde på Bornholm

Folkevirke lægger op til debat om kulturmøder på Folkemødet på Bornholm

Af Annemarie Balle

Lørdag den 15. juni kl. 10 lægger Folkevirke op til **debat om kulturmøder**. Det sker på **Folkemødet på Bornholm** i **Folkeoplysningens Telt** lige bag hovedscenen. Her vil Folkevirkes formand Annemarie Balle samt lærer og erindringspecialist Jens Rehfeld lægge op til debat om »Kulturmosaikken« med speciel fokus på spørgsmålet »Hvad er fællesskab?«. Jens Rehfeld er leder af Erindringscenter Bornholm og har lang erfaring med engagerende samtaler og debatter.

Sidste år deltog Folkevirke under overskriften »Smag på demokratiet«. Deltagelsen gav os mange gode kontakter og inspiration, ligesom Folkevirkes repræsentanter fik talt med mange interesserede.

I det forløbne år har det været drøftet, hvad succeskriteriet for Folkevirkes deltagelse skal være – om det er at skaffe flere medlemmer, at sikre en god dialog om nogle af de emner, som Folkevirke synes er centrale eller at give Folkevirke en mere synlig profil på den folkeoplysende scene.

Alle elementer er vigtige, og snittet for succes kan lægges mange steder.

Kulturstaffet

Planerne for denne sommers deltagelse er at præsentere »**Kulturmosaikken**«.

Et glimt fra Folkevirkes medvirken på Folkemødet på Bornholm sidste år, hvor bl.a. tidligere kulturminister Jytte Hilden medvirkede under overskriften »Smag på demokratiet«.

En aktivitet, som har været bredt ud til hele landet, hvor personer på tværs af alle skel har taget snapshots af dagens Danmark ud fra fem fokusområder:

- Hvad er typisk dansk?
- Hvad er kultur/hverdagsliv?
- Hvad er familie?
- Hvad er tradition?
- Hvad er fællesskab

Billederne er dels taget med både engangskameraer, almindelige kameraer og med mobiltelefoner. Billederne danner baggrund for dette nummer af bladet »Folkevirke« og også for et debatmøde på Bornholm forud for Folkemødet.

Et bredt udsnit af billederne vises i dette temablad, mens flere uploades på Folkevirkes hjemmeside. På Folkemødet vises flere plancher og med udgangspunkt i bl.a. kommentarer til fotografierne fra Folkemødets deltagere lægges op til debat om de fem emner. På den måde ønsker Folkevirke at etablere en

debat, som når et spadestik dybere, end det ellers sker i den daglige debat. At få flere nuancer og en bredere tilgang til de mange opfattelser, som afspejler sig i billederne. Folkevirke har netop ved at vælge så mange »fotografer« ønsket at skabe overraskende fortolkninger af de enkelte emner.

Efter præsentationen på Folkemødet er det tanken, at der skal etableres en vandrestilling med udvalgte fotos fulgt af stikord til billederne samt et debatoplæg.

En vandrestilling, som kredsen meget gerne må være aktive i at få bredt ud og eventuelt få knyttet aktiviteter an til.

Kontakt gerne Folkevirke for at få mere at vide om mulighederne!

Vi planlægger at få fremstillet en række plancher med både enkeltfotos og med en collage af flere fotos samt tilhørende tekster og debatoplæg, som vil følge udstillingen.

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

HVAD ER TRADITION?

Prøv at overvej:

- **Er traditioner nødvendige? Hvorfor/ hvorfor ikke?**
Nævn hvilke traditioner, som du har arvet fra forrige generationer i din familie.
- **Influerer religionen på traditionerne i din familie?**
Hvis ja kom med tre eksempler.
- Nævn eksempler på, hvordan traditioner kan være odelæggende for en persons livskvalitet.

Litteratur:

Benny Andersen: »Verdensborger i Danmark« fra Verdensborger i Danmark, Borgen 1998
Knud Wentzel: Rend mig... Et essay om tradition, 2011
Leif Panduro: Rend mig i traditionerne, 1958

Folkevirke har bedt en række mennesker landet over og med vidt forskellig baggrund om at tage fotografier, som, de hver især mener, kan vise, hvad der er **tradition**. Nogle kender det danske rigtig godt fra mange år i landet, mens andre blot er på studieophold i Danmark og måske kun har været her få uger og atter andre er i landet i forbindelse med en konference. I forbindelse med fotografierne er der kommet få stikord til de enkelte billeder. Det er bemærkninger som:

HOT DOG

FAMILIE - MAD - GLÆDE

RIGSHOSPITALET'S KØLESKAB
MED ØKOLOGI OG ØL

KAFFE OG MUSIK PÅ CHRISTIANIA

JULEAFTEN

SANKT HANS BÅL

KIRKEGÅRD MED STEN
OG BLOMSTER

PÅSKEFROKOST

EN DANSK FROKOST MED SMØRREBRØD

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

HVAD ER FÆLLESSKAB?

Prøv at overvej:

Mennesket har brug for at være en del af et fællesskab.

- Hvor mange fællesskaber er du med i?
- Har du været med til at skabe et fællesskab?
- Hvordan synes du, at fællesskabet fungerer i dagens Danmark?
- Hvad betyder begrebet solidaritet for dig?

Litteratur:

Ove Korsgaard: Tænkepauser – Folk, Danskernes Akademi 2013
Kim Sundbøll: Findes der fælles danske værdier, Folkevirke 2003 nr. 3

Folkevirke har bedt en række mennesker landet over og med vidt forskellig baggrund om at tage fotografier, som, de hver især mener, kan vise, hvad der er **fællesskab**. Nogle kender det danske rigtig godt fra mange år i landet, mens andre blot er på studieophold i Danmark og måske kun har været her få uger og atter andre er i landet i forbindelse med en konference. I forbindelse med fotografierne er der kommet få stikord til de enkelte billeder. Det er bemærkninger som:

FÆLLES KAFFEBORD MED SANG

FÆLLESSKAB ANNO 2013
- FAMILIEN SAMLET OM EN IPAD

MOTION

GYMNASTIKOPVISNING

SAMMENHOLD

FÆLLESSPISNING

TRE GENERATIONER TIL FØDSELSDAG

LOKAL LØRDAGSSAMLING

FÆLLESSKAB ER 1. MAJ,
RØDE FANER OG
FED MUSIK

INKLUSION OG EKSKLUSION
I FORANDRING

KAGEDAG PÅ ARBEJDET

MUSIKARRANGEMENT PÅ SMK

KULTURMOSAIKKEN

SNAPSHOTS AF DANMARK ANNO 2013

Boganmeldelse:

Det moralske underskud

Bertel Haarder går op mod strømmen i første bind af sine erindringer

Af Jørgen Jensen

Der brænder en ild.

Ingen, der har mødt Bertel Haarder eller hørt ham holde foredrag, er i tvivl om, at han brænder for sin sag. Den snart 69-årige politiker går uforfærdet, ja indimellem fandenvoldsk, i kødet på den herskende klasse, den snakkende, såkaldte kreative elite, institutionernes tyranni, bølgen af lovgivning, der regulerer snart alt og alle, kampen for gratisydelse på bekostning af den almene interesse, og moralens forfald i det moderne velfærdssamfund.

Det har han gjort lige siden »bonderøven blev voksen«, som han konstaterer hjemvendt efter et studieophold i USA, og siden hans forbitrelse over landets elendige ledelse under VKR-regeringen 1968-71, hvor de offentlige udgifter eksploderede, fik ham til at blande sig i den offentlige debat med bøger, foredrag og debatindlæg i stribevis. »Det blev min skæbne«, som han skriver i første bind af sine erindringer »Op mod strømmen – Med højskolen i ryggen«.

Javist, for i dag har Bertel Haarder en bagage på 20 år som minister i Schlüter-, Fogh- og Løkke-regeringerne og folketingsmedlem i over 30 år, dog afbrudt af syv år som medlem af Europa-Parlamentet. Det stammende højskolebarn fra Rønshoved har sat sit stærke præg på dansk politik og nået magtens tinder. Som sådan har Haarder været en del af den herskende klasse i mange år, men i hans tilfælde uden at forfalde til magtens arrogance. Med sin højskoleballast af folkelige, kulturelle, åndelige og historiske værdier – værdier, som er i fare for at gå tabt – har han bevaret sin ildhu og gejst i kampen

for at sætte grænser for politik og fastholde befolkningen på dens ansvar for eget liv.

Bertel Haarder argumenterer i bogen for, at velfærdsstatens udfordring er moralsk, mere end den er økonomisk.

»Vi er nødt til at udstyre os med noget så usædvanligt som en højere moral i betydningen samfundssind, holdmoral og villighed til at se tingene fra helhedens vinkel. Det er kun muligt, hvis der er tillid til samfundets institutioner, tillid til de folkevalgte, tillid til det de siger, og tillid til kvaliteten af deres beslutninger. Uden den tillid vil alle bare hytte sig selv uden tanke på helheden – og så bryder velfærdssamfundet lige så stille sammen. Hvis alle bare kræver og rager til sig og bruger deres rettigheder fuldt ud, melder sig syge, selv om de ikke er syge; går på efterløn og pension, selv om de let kunne fortsætte; tager uddannelse efter uddannelse, som de hverken selv eller samfundet har brug for; æder, ryger og drikker og forventer, at det offentlige til enhver tid skal kaste redningskranse ud – hvis denne krævementalitet fortsætter og forstærkes, som der er tegn på, så kan velfærdssamfundet ikke fortsætte. Det holder sig alene kørende i kraft af, at folk ikke gør, hvad de kunne gøre, fordi de er belastet af god opdragelse og – det svære ord – moral. Det moralske underskud er på længere sigt mere alvorligt end underskuddet på finansloven«.

Haarder hudfletter med ferm pen de mange særinteresser, der ofte sætter sig på magten og meler egen kage på bekostning af helhedens interesser. Han tager afstand fra den tanke, at alle i samfundet skal sikres støtte og gratisydelse,

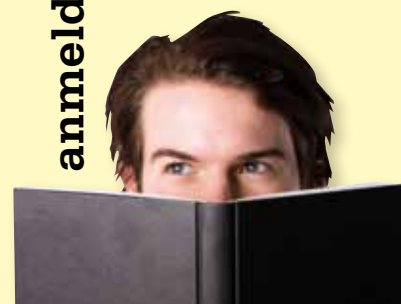

uanset om de er værdigt eller uværdigt trængende. Og han skåner ikke sine egne, de borgerlige partier, herunder Venstre, men klandrer dem for »at det var dem, der satte velfærdssamfundet i skred ved at lukke kassen op for alle uanset behov (folkepension, børnetilskud, uddannelsesstøtte, gratis lægehjælp, hjemmehjælp osv.).

Dette første bind af Haarders erindringer tager os på en rejse fra barndommen på Rønshoved Højskole ved Flensborg fjord, hvor hans forældre var forstanderpar og gav ham og hans fem søskende en fri opdragelse, til ministertiden i 80'erne og 90'erne og igen i 00'erne. Det er en spændende fortælling om det lille skravl, der stammede og derfor blev mobbet, men lige som de andre på datidens højskoler fik banket væsentlige værdier som dansk kultur, historie, borgersind og Højskolesangbogen ind i bevidstheden. Det er fortællingen om en barndom og værdier, som i hvert fald læsere på 60+ kan genkende, men som, man måske

FOLKEVIRKE

anmelder

kan frygte, går tabt blandt nutidens – ofte historieløse – ungdom. Tænk, at nogle ikke kender den skat af danmarkshistorier, der findes i de danske sange og salmer. Haarder synger dem stadig af hjertens lyst.

Om sin højskolebagage skriver han bl.a.: »De (eleverne, red.) lærte om historie, kristendom, etik og værdier. De fik oplevelser med noget af det bedste i dansk litteratur og åndsliv, med sang, musik, drama og meget andet, som de var for umodne til i skoletiden. De fik forbedret deres skolekundskaber og fik mulighed for udfoldelse i værksteder, gymnastiksale og idræts-

haller. Og vigtigst af alt: De lærte, at der er en større rigdom i at tænke på fællesskabet end i kun at tænke på sig selv«.

Haarder er optimistisk med hensyn til højskolernes mulighed for at fastholde deres bannermærke: At åbne sindet, vække, danne, myndiggøre og ansvarliggøre, så eleverne tør stole på deres eget værd og se sig selv som led i et forpligtende fællesskab. Han håber, at folkehøjskolerne og folkeoplysningens opbygning af initiativkraft og borgersind gennem generationer kan overleve. Man må håbe, at han får ret, selv om en tur i S-toget eller bybussen i myldretiden, med mas-

ser af unge mennesker, der stirrer stift og tavst på deres smartphones eller Ipads for at orientere sig om endeløse og ofte ligegyldige Facebook- og Twitter-opdateringer, gør det svært at se det åbne sind, end-sige lysten til at samtale. Selv nutidens ministre kan finde på at meddele sig til offentligheden via Twitter om, at de har bagt boller.

Den gamle og uortodokse Venstreløve har ikke mistet sin kraft. Det er en læseværdig bog.

Bertel Haarder: Op mod strømmen – Med højskolen i ryggen. 334 sider. Gyldendal.

Kvinde

kend din ret!

Folkevirke i København indbyder til **kursus** over tre eftermiddage fra kl. 16 til kl. 19, hvor deltagerne vil blive orienteret om **kvinders rettigheder**. Møderne vil finde sted **tre tirsdage i september 2013**.

Oplægsholderne vil være en jurist og eksperter fra Nykredit.

De tre møder har følgende overskrifter:

»**Daglig økonomi og boligøkonomi**« med oplæg af en ekspert fra Nykredit.

»**Pension**« med oplæg af en ekspert fra Nykredit.

»**Pensionsrettigheder ved ægtefælleskift**« med oplæg af cand. jur. Anna Nørgaard Staun.

Alle dagene vil der være oplæg efterfulgt af debat. Ved gennemførelse af hele kurset udstedes et certifikat

Nærmere oplysninger kan fås hos Folkevirkes kontor eller ved henvendelse til Jeanne Bau-Madsen på tlf. 45 85 65 92.

BEDSTEFORÆLDRE / BØRNEBØRN-LEJR 2013

Igen i år siger Folkevirke i skolernes efterårsferie velkommen til bedstemødre og bedstefædre med børnebørn og til »reservebedster« med slægtninges eller venners børn. **Bedsteforældre/børnebørn-lejren** arrangeres i samarbejde mellem bedsteforældre, børnebørn og lederne.

Lejren afholdes i skolernes efterårsferie den **14.-18. oktober** i **Vejby Fed** ved **Middelfart**.

Lejrens adresse er:

DUI – LEG og VIRKE's Ferielejr

Vegavej 47, Vejby Fed, 5500 Middelfart.

Prisen er **850 kr.** for voksne og **700 kr.** for hvert barn.

I prisen er bl.a. inkluderet:

Overnatning i eget værelse, alle måltider, også mellemmåltider og drikkevarer som kaffe/te og saftvand.

Bindende tilmelding senest den 15. august 2013.

Flere oplysninger på Folkevirkes hjemmeside www.folkevirke.dk

Kulturelt kalejdoskop:

Kunst i det offentlige rum

Af Annemarie Balle

I forbindelse med Folkevirkes deltagelse i det EU-støttede projekt »Cultural Kaleidoscope« skal Folkevirke ligesom de øvrige partnere have aktiviteter inden for seks hovedtemaer.

Det er temaerne:

- Kultur/kunst
- Livsstil
- Sprog
- Højtider
- Mad
- Musik

Hvert tema tages op i forbindelse med partnernøderne.

Det første tema – Kultur/kunst – valgte Folkevirke at folde ud i forbindelse med tre møder om kirkekunst. På det første møde fortalte billedkunstneren Grete Balle om sine mange udsmykninger af både

Der var en livlig debat mellem deltagerne i studiekredsen, som blev holdt i Gentofte Kirke.

nye og gamle kirker og forklarede, hvordan hun greb opgaverne an, og hvilke elementer i kirkerumme, der har haft indflydelse på hendes udsmykninger.

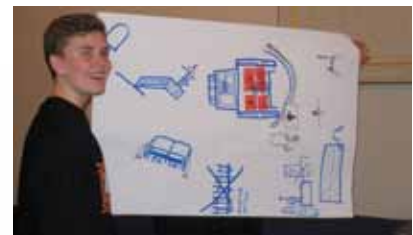
Det andet møde var et møde i Gentofte Kirke, hvor sognepræst Leif Ewald fortalte om Per Kirkebys meget omfattende udsmykning. En udsmykning, som omfatter et stort antal kirkeruder samt selve alterbilledet.

Det tredje møde var et møde med konfirmander i Gentofte Kirke. Sammen med sognepræst Leif Ewald og præstestuderende Karen Giødesen skulle de kommende konfirmander i mindre grupper give deres bud på fremtidens kirke. Det blev til meget spændende og forskellige bud på en mere vedkommende kirke. Efterfølgende skulle konfirmanderne selv stå for en gudstjeneste.

Alle tre møder blev fremlagt på et partnernøde i Spanien, hvor idéen med at indrette et kirkerum, som skulle rumme forskellige religioner, blev afprøvet. Det blev til meget spændende debatter på tværs af religiøse opfattelser. Debatter, som desuden præsenterede studiekredsmedetoden og viste dens styrker i international sammenhæng, hvor der skulle drøftes vanskelige spørgsmål.

Næste projektmøde kommer til at foregå i Tyrkiet i midten af juni.

Et kig ind mod den nye altertavle i Gentofte Kirke, hvor billedkunstneren Per Kirkeby har malet det centrale maleri, mens altertavlens gamle ramme er bibeholdt.

De vordende konfirmander engagerede sig i opgaven med at komme med bud på fremtidens kirke, som bl.a. skulle fornyes med tekniske ny-skabelser.

Folkevirke i Estland:

Fokus på borgerrettigheder og mindretal

Af Jeanne Bau-Madsen, næstformand i Folkevirke

I begyndelsen af marts besøgte Folkevirke Estlands hovedstad Tallinn. Besøget var en del af Nordplus-projektet »Nye og gamle Demokratier«.

Estland er et lille land med blot 1,3 millioner indbyggere. 300.000 af disse er russere. Dette betyder, at kun omkring halvdelen af Estlands befolkning kan stemme til valgene til parlamentet.

Estland har siden Middelalderen været besat, først af danskerne, som solgte landet til de tyske ordner. Derefter blev det besat af Sverige, og så af Rusland. I 1918 fik Estland sin frihed, da Zar-Rusland brød sammen. Landet fik en fri forfatning og byggede et nyt parlament i Tallinn i 1920. Denne bygning var det mest moderne parlament i verden. Det var tegnet af to unge estiske arkitekter, som var uddannede i Tyskland. Esterne siger selv, at det er bygget i en ekspresionistisk stil, hvilket bl.a. ses på farveholdningen. Parlamentssalen, hvor de 101 medlemmer sidder, har blå vægge, lyse træmøbler og lindergrønne bordplader. Friheden varede kun, til landet blev besat af USSR i 1939. Stalin havde indgået en ikke-angrebs pagt med Hitler, således at USSR besatte de Baltiske lande og en del af Polen. Allerede i 1941 brød Tyskland pagten og besatte Estland. I 1991 blev landet igen selvstændig efter at

have været en del af USSR siden 1944.

I dag har Estland en fri forfatning, er medlem af Nato og EU. Valutaen er euro. I forhold til deltagerne i vores projekt er landet et nyt demokrati. Kun de ganske unge har oplevet, at landet ikke har været en del af det kommunistiske USSR.

Folkevirke talte både med den generation, der havde levet under USSR og unge borgere. De førstnævnte fortalte om, hvordan de, da de var unge studerende, læste om det gamle Grækenland og Romeriget vel vidende, at de aldrig kom til at besøge disse steder. At de nu kunne rejse, hvorhen de ville, var for dem en stor glæde, som de unge havde svært ved at forstå.

Den frihed, som demokratiet har givet esterne, har fx resulteret i, at halvdelen af estiske børn ikke lever i kernefamilier. De unge gifter sig ikke og skifter ofte partnere. De fleste estere er protestanter, men 20% af befolkningen er erklærede ateister.

Borgerrettigheder

Temaet for besøget var »Lighed«. Vi mødte ombudsmanden, NGO for

menneskerettigheder og handicaporganisationer. Alle kunne fortælle, at Estland havde alle de »rigtige« love, som hører til et demokrati, men mange estere kendte dem ikke og var derfor ikke klar over deres rettigheder. Især i landdistrikterne var dette et stort problem. De offentlige myndigheder havde ingen penge og borgernes rettigheder blev ikke altid overholdt. De førnævnte organisationer hjalp borgerne, hvis de havde problemer med de offentlige myndigheder. Men dette lykkedes ikke altid, da advokater var meget dyre. En speciel instans var blevet oprettet. Her kunne borgere optage et lån, så de kunne betale advokaternes honorarer.

Mindretal

Som før nævnt bor der omkring 300.000 russisktalende borgere i Estland. I dag fortryder Estland, at man ikke har behandlet russerne, så de ikke er blevet integreret som en del af det estiske samfund. Estland mangler unge veluddannede borgere og russerne rejser, lige så snart de er færdiguddannede. Hvis de fx tager til Finland, er lønningerne to til tre gange så høje som i Estland.

Mellem de mange møder fik Folkevirke også tid til at opleve kulturbyen Tallinn. Den gamle bydel er den bedst bevarede middelalderby i Europa og er derfor på UNICEF's liste.

For Folkevirke var det interessant at høre om lighed i et ungt demokrati som det estiske.

I midten af maj skal partnerne mødes igen. Mødet finder sted i Norge og drejer sig om demokrati mellem unge mennesker.

Folkevirkes landsmøde:

2012 har budt på mange inspirerende aktiviteter – og fremtiden tegner lys

Da Folkevirkes formand indledte sin mundtlige beretning på Folkevirkes landsmøde i Herning, var det med stor optimisme.

For, som hun sagde, 2012 har budt på mange nyskabende aktiviteter – både rundt omkring i Danmark og i internationale sammenhænge. Det er noget, som ikke kun folkevirke-aktive har bemærket – også i andre sammenhænge bliver der lagt mærke til Folkevirkes mange aktiviteter.

Annemarie Balle nævnte bl.a. Dansk Folkeoplysnings Samråd, hvor Folkevirkes internationale erfaringer er blevet efterspurgt. Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen og Annemarie Balle har bl.a. holdt et oplæg om Folkevirkes deltagelse i det EU-støttede projekt »Cultural Integration«. Efterfølgende er dette projekt blevet udvalgt som et af to danske projekter, som skal præsenteres i international sammenhæng og bl.a. beskrives i en europæisk bog om folkeoplysning.

Dette forløb har desuden betydet, at andre danske, folkeoplysende organisationer har henvendt sig til Folkevirke for at trække på vore erfaringer.

Annemarie Balle udtrykte glæde over, at Folkevirke på den måde kan være med til at præge folkeoplysende netværk.

Annemarie Balle dvælede ved det internationale og nævnte, at Folkevirke i 2012 er blevet godkendt som koordinator i to store projekter – dels det EU-støttede projekt »Cultural Kaleidoscope« med partnere fra Spanien, Belgien og Tyrkiet og dels Nordplus-projektet »New and old democracies« med partnere fra Estland, Letland, Litauen og Norge. - Og, tilføjede hun, det er store pro-

jekter, som kræver mange kræfter at gennemføre, så der er bestemt brug for flere hænder.

Desuden vil det være rigtig fint, hvis nogle af temaerne fra de to internationale projekter kan blive taget op i forbindelse med lokale aktiviteter. Det er jo temaer, som begge ligger inden for Folkevirkes kerneområder – den kulturelle, sociale og politiske folkeoplysning, lød hendes opfordring.

I forlængelse af den mundtlige beretning skulle deltagerne på landsmødet være med til at pege på Folkevirkes strategi for fremtiden. De kunne ud fra 24 udsagn vælge 10, som grupperne derefter skulle prioritere.

Nogle af spørgsmålene lød:

- Folkevirke skal inddrage nye målgrupper i deres aktiviteter
- Folkevirke skal brande sig på nye måder
- Folkevirke skal markedsføre sine arrangementer på nye måder
- Folkevirke skal lave aktiviteter/arrangementer med nye samarbejdspartnere
- Folkevirke skal etablere et omfattende netværk, som inddrager nye strategiske partnerskaber, der henvender sig til nye målgrupper og giver et stærkt afsæt for bred kommunikation, hvor deltagerne i netværket i samarbejde markedsfører arrangementer, organi-

sationer etc. og udvikler nye tværgående initiativer

- Folkevirke skal ud til deltagerne/målgrupperne, så man ikke skal komme til Folkevirke.
- Folkevirke skal lave arrangementer med »aktiv deltagelse« gennem inddragende aktiviteter – i modsætning til aktiviteter, hvor man lytter og derefter stiller spørgsmål
- Folkevirke skal have flere medlemmer
- Folkevirke skal indgå i en mere aktiv dialog med medlemmerne
- Folkevirke skal blive mere kendt
- Der skal være en tættere forbindelse mellem Folkevirkes kontor og kredsene
- Folkevirkes forretningsudvalg skal være mere aktivt
- Folkevirke giver mig et godt netværk
- I Folkevirke møder man mange spændende mennesker.

Tiden var knap, så det blev til en kort fremlæggelse, men bestemt lang nok til at Folkevirkes forretningsudvalg har nogle gode input at gå videre med i det kommende år. Efter nogle spændende dage sluttede Folkevirkes første landsmøde med tak til Folkevirkes kreds i Herning, som havde sikret interessante rammer og dermed været med til at give Folkevirkes landsmøde et inspirerende forløb.

Valg til Folkevirkes forretningsudvalg

På Folkevirkes landsmøde i Herning skulle der vælges både formand og nye medlemmer til forretningsudvalget.

Som formandskandidat var der ikke opstillet andre kandidater end den nuværende formand **Annemarie Balle**.

Hun var villig til genvalg og blev valgt med akklamation.

Ellen Kristiansen havde valgt ikke at modtage genvalg efter mange år i forretningsudvalget.

Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen var villig til genvalg.

Valgt til bestyrelsen blev **Jeanne Bau-Madsen** og **Ulla Lunde Hansen** blev nyalgt.

Første suppleant blev **Gunvor Fink Møller** fra Lemvig, mens **Ulla-Brita Gregersen** fra København blev valgt som anden suppleant.

Et liv med

kunsten

Spændende causeri af Bitten Damgaard om sit parløb med ægtefællen Aage Damgaard

- Vi levede af at producere skjorter, men det var nu sjovere at beskæftige sig med kunst.

Sådan indledte Bitten Damgaard sit causeri om sit liv med kunsten, hvor hun fortalte levende om sit mangeårige ægteskab med Aage Damgaard og deres drift af Anglifabrikken i Herning.

Et liv, hvor arbejde og kunst har snoet sig ind i hinanden – med visioner om, hvordan en fabrik skal indrettes og med kunstnere som faste følgesvende på fabrikken.

At kunsten kom til at fylde så meget i Bitten og Aage Damgaards liv stod ikke skrevet nogle steder. Aage Damgaard var ordblind, så skoletiden var ikke præget af den store glæde.

Men, som Bitten Damgaard sagde, så har det handicap måske skærpet Aage Damgaards musiske evner. På Ry Højskole blev han introduceret til en ny verden, og hans senere møde med kunstneren Axel P. Jensen introducerede ham for alvor til moderne kunst.

Det var Aage Damgaard, som i de første år var den drivende kraft, når ægteparret skulle købe kunst.

Deres valg faldt på unge, ukendte kunstnere, som dengang ikke kunne sælge deres værker. Det blev kunstnere som Asger Jorn og Carl-Henning Pedersen.

Aage Damgaard mente, at kunsten har en meget stor betydning for hele vores tilværelse, derfor skal den også være synlig i arbejdslivet.

Det blev den bestemt også – hele Anglifabrikken fremstod som et kunstværk – her var ikke kun enkelte billeder på væggene.

De kendteste udsmykninger er den 1.000 kvadratmeter cirkulære mur, som Carl-Henning Pedersen har udsmykket, og så de mange skulpturer af Pierro Manzoni. Ud over hos familien, så findes den største samling af Manzonis arbejder i dag i Herning.

Bitten Damgaard øste generøst ud af sit liv med kunsten til glæde for de folkevirkere, som havde fundet vej til Herning.

Der blev lyttet intenst til Bitten Damgaards levende beskrivelse af sit liv med kunsten – og sit samliv med fabrikant Aage Damgaard. Bagefter kunne folkevirkerne tage nogle af kunstværkerne i nærme-re øjesyn – her den imponerende udsmykning af Carl-Henning Pedersen.

Kvindestemmer '13:

Inderlighed og dybde

Af Annemarie Ballé

Da Folkevirke sammen med Kvinder i Musik og Dansk Blindesamfunds Kvinder slog dørene op for Kvindestemmer '13 den 14. april, blev der samtidig slået dørene op for en eftermiddag fyldt med inderlighed og dybde.

Kvindestemmer er en eftermiddag, hvor de kunstneriske udtryk veksler mellem litteratur, poesi, billedkunst, sang og musik. Det var syvende gang, at Kvindestemmer blev arrangeret, og denne eftermiddag blev holdt i Huset i Magstræde i København med flotte navne som forfatteren Janina Katz og den kurdiske musiker Mizgin.

I år var det Dorte Mari Aggergaard, der, som konferencier, bød velkommen og på inspirerende vis præsenterede kunstnerne og styrede dialogerne.

Band Ane med Ane Østergaard som den drivende kraft og Else Ganoux på guitar indledte med deres elektroniske musik. Undervejs fortalte hun om sin musik og de udfordringer, hun stiller sig selv for at nå frem til de musikalske udtryk, som hun ønsker. Udtryk, som leder tankerne hen mod naturens lyde – vind, vand og fugleskrig. Sidst fik publikum en prøve på den musik, som skal følge kortfilmen »Skørping-jæger«.

Oversætteren Mette Holm fortalte derefter om sine svære overvejelser, når hun skal oversætte japanske tekster. Mange kender Mette Holm fra hendes meget roste oversættelser af Murakami. På denne eftermiddag fortalte Mette Holm om sine ønsker om at oversætte den gamle »Pudebogen« fra 1002. En oversættelse, som de fleste oversættere undslår sig, da teksten

er vanskelig. Der foreligger mange deloversættelser, som Mette Holm i løbet af de kommende år dykker ned i, nu hun har modtaget Statens Kunstfonds tre-årige arbejdslegat. Mette Holms udfordringer er ikke kun af sproglig karakter, men bl.a. også det at kunne ramme sprogetonen præcist og få sat ord på den særlige humor, som bøgerne rummer.

Mette Holm gav prøver på forskellige egne oversættelser fra japansk og kom med personlige og inderlige betragtninger over den japanske kultur.

Da den polsk fødte forfatter Janina Katz fortalte om sine digte og læste op af dem, var det noget af den samme inderlighed, der bredte sig i rummet. Hun læste op af digte, som ramte dybt – det kunne være om døden, livet og kærligheden.

Fælles for Janina Katzs udtryk er, som hun selv udtrykte det, livets fanatiker.

Hun sluttede af med nogle overraskende betragtninger og leg med ordet »bæredygtig«. Et forslidt ord, som efter Janina Katzs mening bruges i flæng og efterhånden er helt meningsløst. En holdning hun udstillede nådesløst i et muntert digt – »Om bæredygtighed«.

Forfatteren Mette Moestrup læste bl.a. op af sin seneste digtsamling »Dø, løgn, dø« og fortalte om sine mange kvindelige forbilleder.

Hendes oplæsning var inciterende og rytmefyldt. En oplæsning, som gav publikum en ny oplevelse af Mette Moestrups digte, ligesom de fik et godt indblik i den verden af ord og billeder, som driver Mette Moestrups forfatterskab.

Eftermiddagens andet musiske indslag var Band Mizgin. Musikeren Mizgin har kurdiske rødder og den

kurdiske musiktradition er tydelig. Men den er tilføjet noget andet, som gør musikken meget nærværende, også hos et publikum, der ikke er fortrolig med kurdisk musik.

Mizgin har selv komponeret en række af stykkerne og fremførte dem med en fantastisk stemme. Spændende var det også at høre hendes fortolkning af den danske folkemelodi »Det var en lørdag aften«, som hun fik tilført nogle overraskende pointer.

Eftermiddagen sluttede med forfatteren Helle Merete Brix, som foretog punktnedslag i sin essaybog »Sex, frihed og fatwa«. Hun kommenterede bl.a. på emner som sindssygdom, fobier, forældre og kærlighed.

Kærlighed er, sagde hun bl.a., at lytte til et åndedræt, der ikke er ens eget.

Smukt formuleret.

Dermed blev der sat punktum for en fantastisk eftermiddag, hvor alle kunne gå videre i livet med inspiration og nye indfaldsvinkler på måske velkendte situationer.

TAK TIL SPONSORERNE!

Arrangørgruppen bag
Kvindestemmer
vil gerne takke følgende
for at have sikret
gennemførelsen af
Kvindestemmer '13:

Den Bøhmske Fond
Statens Kunstråds
Litteraturudvalg
World Music Denmark
Københavns Musikudvalg
Kvinder i Musik

Musikeren Mizgin med kurdiske rødder og en kurdisk musiktradition i bagagen overraskede publikum med sine gribende sange og fantastiske stemme.

Den polsk fødte forfatter Janina Katz fortalte om sine digte og læste med stor inderlighed flere af dem op.

Band Ane med Ane Østergaard som den drivende kraft og Else Ganoux på guitar indledte »Kvindestemmer '13« med deres elektroniske musik.

Glæden for at arrangere »Kvindestemmer« for syvende gang var stor hos arrangørerne – her er det Charlotte Prætorius (t.v.) og Lene Riedel, som sørgede for salg af kage og sandwich.

Forfatteren Mette Moestrup læste bl.a. op af sin seneste digtsamling »Dø, løgn, dø« og fortalte om sine mange kvindelige forbilleder.

Forfatteren Helle Merete Brix, som foretog punktnedslag i sin essaybog »Sex, frihed og fatwa«. Hun præsenteres her af dagens konferencier Dorte Mari Aggergaard.

Det sker i Folkevirke i de næste måneder...

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke,
☎ 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

September

Kvinde kend din ret!

Folkevirke i København indbyder til kursus over tre eftermiddage fra kl. 16 til kl. 19, hvor deltagerne vil blive orienteret om kvinders rettigheder. Møderne vil finde sted tre tirsdage i september 2013. Oplægsholderne vil være en jurist og eksperter fra Nykredit. De tre møder har følgende overskrifter:
»Daglig økonomi og boligøkonomi« med oplæg af en ekspert fra Nykredit.

**Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage.**

Ved redaktionens slutning forelå der oplysninger om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås ved henvendelse til Folkevirkes kontor, Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal, 1153 København K, telefon 33 32 83 11 (bedst mandage, tirsdage og onsdage mellem kl. 9 og 16) eller på e-mail: folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes møder former sig som åbne debatter om aktuelle emner, hvor deltagerne som regel tager udgangspunkt i et oplæg. **Folkevirkes møder er åbne for alle interesserede!**

»Pension« med oplæg af en ekspert fra Nykredit.
»Pensionsrettigheder ved ægtefælleskift« med oplæg af cand. jur. Anna Nørgaard Staun.

Alle dagene vil der være oplæg efterfulgt af debat.

Nærmere oplysning hos Folkevirke eller ved henvendelse til:
Jeanne Bau-Madsen, ☎ 45 85 65 92

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke, Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal, 1153 København K.
☎ 33 32 83 11

**Vi mødes på torsdage
kl. 12-14.30.**

Halvårskontingentet er kr. 250,-

Kontakt:

Britta Poulsen, ☎ 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEGRN Litteraturkreds

Møderne holdes den sidste tirsdag i hver måned, kl. 14-17. Med mindre andet er nævnt, så holdes alle møder kl. 14 til 17 i Glostrup Fritidscenter mødelokale 3.

Tilmelding og kontakt:

Formand Ellen Kristiansen, Vegavænget 11, 2620 Albertslund, ☎ 43 64 62 07
Næstformand Ingelise Olsen
Kasserer Ellis Grønvald
Suppleant/revisor
Anne Birthe Kyed

LYNGBY

20. september kl. 14.00

Folkevirke i Lyngby besøger Wiinblads Hus. Der er et begrænset antal pladser, så hurtig tilmelding tilrådes. Der er mulighed for frokost på Frilandsmuseet.

En lørdag i november

Tor Leifer kommer til Fuglevad Mølle og fortæller om en opera fra Det Kongelige Teaters repertoire. Nærmere informationer følger.

Kontakt:

Formand Jeanne Bau-Madsen,
☎ 45 85 65 92
Kasserer Annette Albrecht,
☎ 45 87 43 67
Ella Buck,
☎ 45 82 22 42
Lene Hjeds,
☎ 45 81 61 31
Eva Ladekarl,
☎ 45 87 73 77
Doris Thye-Petersen,
☎ 45 81 44 18

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE VESTHIMMERLAND

Med mindre andet er nævnt, foregår alle møder på Hotel Farsø kl. 14-16.

Alle er velkomne. Entre samt kaffe/te med kage, kr. 75,-

9. september kl. 19.30

Forfatter, litteraturredaktør på Berlingske Tidende, ph.d. i nordisk litteratur Jens Andersen, København. Emne: »M – 40 år på tronen«. Et foredrag om H.M. Dronningen som monark og kunstner. Arrangementet foregår på Kimbrerkroen, Aars.

7. oktober

Forfatter og fortæller Doris Ottesen, Æreskøbing. Emne: »Barmhjertighed – En fortælling om Kerstin Ekman og hendes forfatterskab«.

4. november

Sognepræst Jens Christian Bach Iversen, Kolding. Emne: »Søskenderelationer – og søskendejalousi fra de bibelske beretninger til den moderne hverdag« – krydret med glimt fra litteratur og film.

2. december

Mette Dam og Brian Svendsen, Overlade. Emne: »Der er noget i luften«. Tag med på en musikalsk rejse, når duoen Mette Dam og Brian Svendsen finder julestemningen frem!

Der bliver mulighed for at lytte til og synge med på julens kendte og ukendte sange.

Kontakt:

Formand Karen Pihlkjær,
Stenildhøjvej 48a, 9600 Aars
☎ 98 66 16 80
kk@pihlkjaer.com
Næstformand Inger Poulsen,
Gislumvej 7, 9600 Aars
☎ 98 67 82 89
Inger@poulsen.mail.dk
Kasserer Mona Bach Jensen,
Aalborgvej 4, Hornum, 9600 Aars
☎ 22 40 29 58
Mona22402958@gmail.com
Sekretær Lone Nørgaard,
Svoldrupvej 122, Vognsild, 9600 Aars
☎ 98 65 82 57
pno@nypost.dk
Best.medlem Kirsten Madsen,
Kirkebakken 15, V. Hornum,
9640 Farsø
☎ 98 66 30 24
kjma@mail.dk
Best.medlem Sonja Feldt Petersen,
Fasanvej 10, Gedsted,
9620 Aalestrup
☎ 50 15 90 57
sonja@fasanvej.dk
Best.medlem Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
☎ 98 62 66 10
Tove.kristensen2@skolekom.dk
Suppleant Lisbet Andersen,
Løgstørvej 140, Trend, 9640 Farsø
☎ 22 96 84 80
lisbetandersen@live.dk
Suppleant Lisbeth Nøhr,
Hestbækvej 255, 9640 Farsø
☎ 98 63 19 34
liscare@jubii.dk

Vesthimmerlands Litteraturkreds

Kredsen mødes i Dronning Ingrid Hallen, Farsø, hvor alle møder starter kl. 14.00, med mindre andet oplyses.

Kontakt:

Inger Olsen,
☎ 98 63 34 34
Kirsten Madsen,
☎ 98 66 30 24

REGION MIDTJYLLAND

HERNING

Møderne er ca. hver anden torsdag. Mødetid kl. 14-16. Man er velkommen til at møde ½ time før. Der er kaffepause på ca. 15 min., hvor man kan nyde sin medbragte kaffe. Medlemskontingent for hele sæsonen er kr. 200,00. Hvert møde koster kr. 30,00 for medlemmer og kr. 50,00 for ikke medlemmer.

23. maj

Udflugt – program senere.

Bestyrelse:

Formand Mona Haven Jensen,
Dalgas Alle 2e, 4, 7400 Herning
☎ 97 12 17 45
Kasserer Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1p, 7430 Ikast
☎ 40 70 90 51
Sekretær Inge N. Pedersen,
Herregårdsparken 5, 7400 Herning
☎ 97 12 74 04
joergennedergaard@post.tele.dk
Best.medlem Jutta Jørgensen,
Fællestoften 4, 7400 Herning
☎ 97 26 80 18
Best.medlem Lene Lund Hansen,
Emil Resensvej 47, 7400 Herning
☎ 97 12 98 82/29 92 58 50
lenelundhansen@yoymail.dk

HOLSTEBRO

Kontakt:

Karen Margrethe Madsen,
☎ 97 41 40 92

REGION VESTJYLLAND

LEMVIG

Kontakt:

Gunvor Fink Møller,
Grummegårdsparken 25,
Nørre Nissum,
7620 Lemvig
☎ 61 77 26 33
gunvor.fink.moeller@skolekom.dk

REGION SYDDANMARK

ODENSE

Litteraturkredsen fortsætter

Kontakt:

Ida Hansen, ☎ 66 11 23 71

REGION SJÆLLAND

ROSKILDE

Folkevirke i Roskilde indbyder til **samtalekreds** i litteratur.

Moderne afholdes tirsdage kl. 14.00-16.30 i Roskilde Biblioteks foredragssal, hvis ikke andet er nævnt. Der holdes kaffe-/tepause. Prisen er kr. 35. Årskontingent er kr. 300 (dog kr. 150 for medlemmer af Folkevirke i København).

Kontakt:

Formand Annette Molin,
☎ 46 36 09 31
annette.molin@mail.dk
Kasserer Britta Poulsen,
☎ 46 36 56 32
britta.poulsen@privat.dk
Sekretær Birgit Andersen,
☎ 46 78 74 96
birgit.andersen@it.dk

Kirsten Rudfeld,

☎ 46 35 68 91
rudfeld@webspeed.dk
Ester Aagaard,
☎ 46 75 75 41
esteraagaard@roas.dk
Suppleant Anni Gudmundsen,
☎ 22 23 50 61
annira@sol.dk
Inger Margrethe Christensen,
☎ 46 35 64 45
imc@ruc.dk

ØLSTED

Litteraturstudiekreds.

Vi mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.

Kontakt:

Lis Timmermann,
Hermelinvej 9, 3310 Ølsted

UDLAND

GRØNLAND

Folkevirke i Nuuk

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Bliv medlem af Folkevirke!

Som medlem af Folkevirke får du:

- Fire-seks årlige numre af kulturtidsskriftet »Folkevirke«
- Løbende information om aktiviteter i Folkevirke
- Medlemspris på arrangementer
- Mulighed for at deltage i inspirerende aktiviteter i Folkevirke
- Mulighed for at være aktiv landet over – og på ture til udlandet
- Mulighed for at få råd og vejledning af Folkevirkes oplysningskonsulent
- Mulighed for at arrangere møder – alene eller sammen med andre folkevirke-brugere
- Glæden ved at være med til at støtte det givende arbejde i Folkevirke
- **Årligt kontingent kr. 400,-**

Lyder Folkevire som noget for dig, så send en indmeldelsesblanket til:
Folkevirke · Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal · 1153 København K.
Du er ligeledes velkommen til at kontakte os på e-mail folkevirke@folkevirke.dk eller tlf. 33 32 83 11

Vi tager også gerne imod din indmeldelsesblanket på vores stand i Folkeoplysningens Telt på Folkemødet!

----- ✂ ----- ✂ -----

INDMELDELSESBLANKET

- Ja tak**, jeg vil gerne være medlem af Folkevirke
- Ja tak**, jeg vil gerne have tilsendt informationsmateriale om Folkevirke

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf.: _____

E-mail: _____